

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Περιγραφή Χρηματοδοτούμενων Ερευνητικών Έργων
1η Προκήρυξη Ερευνητικών Έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.
για την ενίσχυση Μεταδιδακτόρων Ερευνητών/Τριών

Τίτλος Ερευνητικού Έργου

«Από τους κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες
στους πρώτους γεωργούς της Ελλάδας»

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Παρασκευή Ελεφάντη

Εκλαϊκευμένος τίτλος: «Από τους κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες
στους πρώτους γεωργούς της Ελλάδας»

Επιστημονική Περιοχή: Ανθρωπιστικές Επιστήμες & Τέχνες

Φορέας Υποδοχής: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο
Αθηνών, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Συνεργαζόμενος Φορέας:

Research Laboratory for Archaeology and the history of Art, School
of Archaeology, University of Oxford, Oxford Radiocarbon
Accelerator Unit (ORAU), UK

Ποσό Χρηματοδότησης: €169.819
Διάρκεια Χρηματοδότησης: 36 μήνες
Φορέας Χρηματοδότησης: ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.

Σύνοψη Ερευνητικού έργου

«Από τους κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες στους πρώτους γεωργούς της Ελλάδας»

Η Μεσολιθική περίοδος, αν και σύντομη σε διάρκεια (11.700 έως 8.500 χρόνια από σήμερα), αποτελεί κομβικό στάδιο στη μελέτη της ιστορίας του ανθρώπινου πολιτισμού καθώς ταυτίζεται με το τέλος του θηρευτικού-τροφοσυλλεκτικού βίου και την αρχή νέων κοινωνικο-οικονομικών δομών, όπως η παρουσία εδραίων πληθυσμών και η εμφάνιση εξημερωμένων φυτών και ζώων, που αποκρυσταλλώνονται πλήρως στην επερχόμενη Νεολιθική περίοδο. Ωστόσο παρά τη σπουδαιότητά της στην Ελλάδα έχει ελάχιστα μελετηθεί με αποτέλεσμα να θεωρείται περίοδος πολιτισμικής οπισθοδρόμησης με έντονα ιδιοσυγκρασιακά χαρακτηριστικά.

Στόχος της συγκεκριμένης έρευνας είναι η διερεύνηση του πολιτισμικού υποστρώματος της Μεσολιθικής περιόδου στην Ελλάδα προκειμένου να κατανοηθούν πληρέστερα οι μηχανισμοί μετάβασης από το τέλος της Ανώτερης Παλαιολιθικής στη Μεσολιθική και από την τελευταία προς τις πρωϊμότερες φάσεις της Νεολιθικής περιόδου. Το καίριο ερώτημα που φιλοδοξούμε ν'απαντήσουμε είναι κατά πόσο η μετάβαση σε αυτές τις περιόδους χαρακτηρίζεται από συνέχεια ή ασυνέχεια και εάν οι όποιες διαφοροποιήσεις τους σχετίζονται με περιβαλλοντικούς, οικονομικούς ή άλλους παράγοντες.

Η έρευνα οργανώνεται ως προς δύο διαφορετικές αναλυτικές κλίμακες: της θέσης και της περιοχής. Η πρώτη κλίμακα περιλαμβάνει την πρωτογενή μελέτη των λιθοτεχνιών απολεπισμένου λίθου οι οποίες αποτελούν την κυριότερη πολιτισμική συνιστώσα των αρχαιολογικών θέσεων του τέλους της Πλειστόκαινου-αρχές Ολόκαινου Εποχής. Τα λιθοτεχνικά σύνολα προέρχονται από μια σειρά ανασκαμμένων θέσεων στην Ελλάδα στις οποίες έχουν εντοπισθεί οι προαναφερθείσες περίοδοι. Επίσης, προβλέπεται γεωλογική έρευνα για τον εντοπισμό των πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν στις λιθοτεχνίες, στοιχείο ενδεικτικό του εύρους των φυσικών και κοινωνικών ορίων μιας θέσης και πρόγραμμα νέων ραδιοχρονολογήσεων για τη αποσαφήνιση των χρονολογικών τους ορίων. Στη δεύτερη κλίμακα, επιχειρείται η ανασύσταση του αρχαιολογικού προφίλ των θέσεων βάσει των αποτελεσμάτων της πρωτογενούς έρευνας καθώς και των βιβλιογραφικών παρατηρήσεων σχετικά με το αρχαιοπεριβάλλον, τη διατροφή, την οικιστική οργάνωση και τις διακοινοτικές επαφές. Η διάρκεια του διεπιστημονικού αυτού προγράμματος είναι τρία χρόνια και ο φορέας υποδοχής το τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

Η έρευνα στοχεύει στην κατανόηση της Μεσολιθικής περιόδου στην Ελλάδα η οποία αποτελεί κομβικό σημείο της ανθρώπινης ιστορίας. Χρονολογικά έπεται της Παλαιολιθικής, όπου επικρατούσε ο νομαδικός θηρευτικός-τροφοσυλλεκτικός βίος και προηγείται της Νεολιθικής στην οποία εμφανίζονται νέες δομές με προεξέχουσες την ίδρυση εδραίων οικισμών και την εισαγωγή της γεωργοκτηνοτροφίας. Διερευνούμε το ερώτημα του κατά πόσο η περίοδος αυτή αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης χωρίς διακριτά ατομικά χαρακτηριστικά ή αντιπροσωπεύει εποχή καινοτόμων αλλαγών, οι οποίες έθεσαν σε εκκίνηση τους μηχανισμούς εγκαθίδρυσης του Νεολιθικού πολιτισμού που αποτελεί τη βάση όλων των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στο Αιγαίο εφεξής. Η κατανόηση της περιόδου αυτής αποτελεί μείζον ερευνητικό ερώτημα για την επιστήμη της αρχαιολογίας η διερεύνηση του οποίου θα συμβάλλει στην επαναδιατύπωση της ιστορικής αφήγησης που παρουσιάζεται στα σχολικά εγχειρίδια, μουσειακές εκθέσεις ή σε αναγνώσματα για το μη ειδικό κοινό.

Η χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. σημαίνει...

Χάρει στη χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ τέθηκαν οι προϋποθέσεις για τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου πολυετούς διεπιστημονικού ερευνητικού προγράμματος με σαφείς στόχους και μεθοδολογία στο οποίο συμμετέχουν ερευνητές από πανεπιστήμια της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Υπό άλλες συνθήκες η υλοποίηση αυτού του προγράμματος σε ελληνικό ερευνητικό φορέα θα ήταν ανέφικτη. Η απρόσκοπτη προσήλωση στην υλοποίηση του έργου συμβάλλει στην ωρίμανση του ερευνητικού μου προφίλ και στην ομαλή συνέχεια της πολυετούς ερευνητικής μου δραστηριότητας απαλλαγμένα από την πίεση των αναγκών επιβίωσης. Επίσης μου εξασφαλίζεται η ευκαιρία να παρουσιάσω τα αποτελέσματα της έρευνας σε επιστημονικές συναντήσεις της αλλοδαπής και να συζητηθώ με τη διεθνή ερευνητική κοινότητα, δραστηριότητες που προϋποθέτουν χρηματοδότηση και υποστήριξη από ερευνητικούς φορείς.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος

Παρασκευή Ελεφάντη

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Στηρίζουμε την Έρευνα Ενισχύουμε την Καινοτομία

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Βασιλίσσης Σοφίας 127, 11521, Αθήνα

210 64 12 410, 420

info@elidek.gr

www.elidek.gr

